

Povzbuzující výsledky obecních voleb v Portugalsku

23.listopadu 2005 Radomír Jungbauer

Zatímco v únorových předčasných parlamentních volbách hlavní pravicová politická strana v Portugalsku - PSD (Sociálně demokratická strana) byla poražena, výsledky říjnových komunálních voleb jsou pro pravici jako celek pozitivní.

Jméno PSD - sociálnědemokratická - může být z hlediska orientace strany zavádějící. Ve svém programu se PSD prezentuje jako „lidová a sociálně demokratická strana“, přičemž sama se charakterizuje jako „hlavní reformní strana portugalského politického života“. Program, který explicitně poukazuje na její „odlišnosti od evropských socialistických nebo sociálně demokratických stran socialistické orientace“, potvrzuje svým obsahem středopravicové zaměření PSD.

Komunální volby 9. října představovaly první měření politických sil po šestiměsíční vládě Socialistické strany (PS), vzešlé z parlamentních voleb z února letošního roku. Portugalsko volilo 308 starostů a na 40 tisíc obecních zastupitelů.

PSD získala celkově 158 radnic, přičemž ve dvaceti případech v koalici s konzervativní Lidovou stranou (CDS-PP), zatímco vládnoucí PS připadlo jen 109 obecních zastupitelstev. Na třetím místě skončila koalice s převahou komunistů, která bude mít rozhodující vliv na 32 radnicích.

Pravice si tak udržela pozice, které dosáhla před čtyřmi léty, a zvítězila ve 12 z 18 nejdůležitějších portugalských měst včetně největších municipalit, jakými jsou Lisabon, Porto, Coimbra, Aveiro, Leiria, Jantarem, Cascais a Sintra.

Šlo o důležitou politickou zkoušku i pro Marquese Mendese, nového předsedu PSD, který byl svými vnitrostranickými odpůrci od okamžiku svého zvolení ostře sledovaným lídrem. Ve svých prvních volbách se ocitl ve složité situaci jako předseda strany, jež měla od roku 2001 o 43 radnic více než její hlavní protivník PS. Pro Mendese bylo velmi důležité, aby PSD neztratila dominující vliv v žádné z dosud ovládaných radnic. Municipalitní volby byly proto pro Mendese klíčovým a úspěšným testem, třebaže nikoliv definitivním. Rozhodující význam v rámci PSD budou pro něho v tomto směru mít až lednové volby prezidentské.

Konzervativci a socialisté v komunálních volbách

Volby byly premiérou i pro nového předsedu druhé pravicové strany v zemi konzervativní Lidové strany (CDS-PP) José Ribeiro e Castro, který má ve straně silnou opozici. Komunální volby jsou pro lidovce vždy velmi nesnadné, neboť CDS-PP má historicky potíže právě s místními strukturami. Nyní ztratila většinu ve třech radnicích - Marco, Corvo a Oliveira do Bairro a sama získala pouze jednu v Ponte de Lima, třebaže v celostátním měřítku má v koalici s PSD většinu v dalších téměř 20 municipalitách.

Na druhé straně socialistický premiér Sokrates byl nucen přiznat, že výsledky obecních voleb „zůstaly za očekáváním“ jeho strany a že počítali s lepším výsledkem. To mu však nebránilo zdůraznit, že socialisté jsou nadále „významnou komunální stranou“ a zároveň slíbil spolupráci se všemi novými starosty bez ohledu na stranickou příslušnost. Navíc se utěšoval, že Portugalci umějí rozlišovat municipální volby od činnosti socialistické vlády, která v zemi „nevládla po dvě volební období“.

Závěrem lze říci, že předpovědi politologů o potrestání socialistů elektorátem za vládní politiku nepopulárních regulačních opatření v podmínkách hospodářské krize se v municipálních volbách také skutečně naplnily. Na druhé straně nelze význam volebních výsledků přeceňovat. Ze samotné povahy věci nemohou mít dopad na politickou stabilitu vlády a přes zřejmý neúspěch Socialistické strany za tragedii je z jejího hlediska považovat rozhodně nelze.

Jeden z Mendesových předchůdců v čele PSD - José Barroso